

Til: Ekspertgruppen
Fra: HLF – Hørselshemmedes landsforbund
Dato: 3. januar 2018

Hørselshemmede barn og unge

HLF – Hørselshemmedes landsforbund er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede med 65 000 medlemmer. Rundt 2500 barn og unge er hørselshemmet, og har behov for tilrettelagt undervisning. Viktig for disse når det gjelder læring er lærerens kompetanse og holdning, teknisk tilrettelegging, fysiske forhold og psykososiale forhold.

Hørselshemmede barn og unge - et usynlig handikap

Hørselshemmede elever i vanlig norsk skole dreier seg hovedsakelig om elever med *talespråk* som bruker høreapparat, og har behov for både teknisk tilrettelegging og tunghørtpedagogikk. I tillegg kommer CI(Cochlea implantat)-opererte elever med talespråk, hvor elevene er født døve, eller sterkt tunghørte, og hvor foreldrene har valgt en talespråklig tilnærming.

De fleste barn som fødes døve får tilbud om å få operert inn CI. Dette endrer livet til barna, da de får mulighet for hørsel og tale. Imidlertid er de helt avhengig av tale- og lyttetrening for å nyttiggjøre seg sitt CI. I tillegg er det viktig med riktig tilrettelegging i barnehage og skole. Det er stor forskjell på hørselshemmede barn. De som bruker tale har annen behov for tilrettelegging enn de som bruker tegn, de som bruker tegn må få den nødvendige oppfølgingen de har behov for og krav på.

Den medisinske teknologien har gitt barn med CI en ny hverdag. Samlet sett kjennetegnes situasjonen ved at de fleste barna i all hovedsak befinner seg i en talespråklig hverdag, så vel hjemme som i skole/barnehage. Den pedagogiske tilretteleggingen må møte denne virkeligheten.

Forskning, dokumentasjon og HLFs erfaring er hørselshemmede barn og unge sliter i skolen. Noe av det som adskiller et hørselstap fra andre handikap er at dette er et usynlig handikap, og vanskelig å forstå omfanget av for omverdenen.

Utfordringer

HLFs mobbeundersøkelse våren 2017 avdekket oppsiktsvekkende tall når det gjelder hvordan hørselshemmede barn i grunnskolen har det:

- Mer enn hver fjerde hørselshemmede elev (28 prosent) svarer at de ble mobbet flere ganger i måneden.
- Fire av fem elever med hørselshemming opplever at voksne sjelden eller aldri grep inn da de ble holdt utenfor.
- Én av seks svarer at mobbingen skjedde i klasserommet.
- Én av tre svarer at skolen visste om mobbingen, men at det ikke hjalp.
- Mer enn hver fjerde hørselshemmede elev (28 prosent) svarer at de ble mobbet flere ganger i måneden.

For mer informasjon kontakt HLF:

Marit Skatvedt, tlf 22 99 63 05, mob 95 44 99 03, skatvedt@hlf.no

- Fire av fem elever med hørselshemming opplever at voksne sjelden eller aldri grep inn da de ble holdt utenfor.
- Én av seks svarer at mobbingen skjedde i klasserommet.
- Én av tre svarer at skolen visste om mobbingen, men at det ikke hjalp.

NTNU samfunnsforskning ved Patrick Kermit har snart slutført en kunnskapsoppsummering for HLF, men det kan allerede nå siteres følgende fra rapporten: «Nordiske skoler og barnehager lykkes i liten grad når det gjelder å etablere inkluderende praksiser der man har hørselshemmede barn og unge sammen med typisk hørende jevnaldrende. Prisen for dette er det hørselshemmede barn og unge som betaler: De oppnår som gruppe dårligere resultater på skolen sammenlignet med typisk hørende jevnaldrende, de har større psykososiale utfordringer, er mer ensomme og sliter med å oppnå den opplevelsen av medlemskap (Antia, Stinson et al. 2002) i jevnaldrendefellesskapet som mange andre tar for gitt».

Tilrettelegging for hørselshemmede barn i nærskolen

Skal hørselshemmede barn lykkes i vanlig skole er det essensielt at det tilrettelegges for en optimal læringssituasjon. Dessverre er det slik at ofte skjer ikke dette. Det kan se ut som om kommunens vilje, kunnskap og økonomi i mange tilfeller kan være styrende for om en hørselshemmet elev får den tilrettelegging det er et utredet behov for.

Hva er viktig for at hørselshemmede elever skal lykkes i norsk grunnskole?

- Grunnleggende viktig er det at lærere har god kunnskap om å undervise barn med et kommunikasjonshandikap, en slik kunnskap bør inn som en del i all lærerutdanning
- Hørselshemmede elever må få den spesialundervisning de har krav på, uavhengig av bostedskommune
- Universell utforming og tilrettelegging, teknisk samt fysisk (lyd/akustikk- og lysforhold), er avgjørende for læringssituasjonen
- Klassestørrelse på maksimum 15 elever når det er hørselshemmede elever i klassen eller blir det for mange kommunikasjonsrelasjoner å forholde seg til
- Overgangsfasene mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet samt ungdomstrinnet og videregående opplæring må tydeliggjøres, og planlegges i god tid før eleven starter på ny skole.

Det er viktig å understreke at tilrettelegging for hørselshemmede og tunghørtpedagogikk også er gode for klassen som helhet.

Skulle det være spørsmål eller behov for utfyllende kommentarer så ta gjerne kontakt.

Med vennlig hilsen og på vegne av HLF

Anders Hegre – generalsekretær HLF

Marit Skatvedt –

politisk rådgiver HLF

For mer informasjon kontakt HLF:

Marit Skatvedt, tlf 22 99 63 05, mob 95 44 99 03, skatvedt@hlf.no